

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje
Republike Srpske
za period 01.01 - 31.12.2020. godine**

Broj: RV025-21

Banja Luka, 16.03.2021. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	1
	Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	3
	Izveštaj o reviziji usklađenosti.....	3
III	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	4
IV	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	5
	1. Uvod	5
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	5
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	5
	4. Nabavke	7
	5. Priprema i donošenje budžeta	8
	6. Finansijski izvještaji.....	9
	6.1. Izveštaj o izvršenju budžeta.....	9
	6.1.1. Prihodi i primici	9
	6.1.2. Rashodi i izdaci.....	10
	6.2. Imovina, obaveze i izvori.....	13
	6.2.1. Imovina	13
	6.2.2. Obaveze.....	16
	6.2.3. Izvori i promjene na neto imovini	17
	6.3. Vanbilansna evidencija.....	17
	6.4. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	17
	6.5. Obrazloženja uz finansijske izvještaje	18

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske koji obuhvataju: Pregled planiranih i ostvarenih prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u glavnoj knjizi trezora na računovodstvenom fondu 01; Pregled prihoda, primitaka, rashoda i izdataka na računovodstvenim fondovima od 01 do 05 i Pregled imovine, obaveza i izvora sa stanjem na dan 31.12.2020. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, obrazloženja uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2020. godine; prihoda, primitaka, rashoda i izdataka, kao i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj.

Osnov za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 – 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije je dalje opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 – Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Prema Pravilniku o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika finansijske izvještaje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske čine tabelarni pregledi navedeni u našem izvještaju. Usvojeni okvir finansijskog izvještavanja za javni sektor u Republici Srpskoj podrazumijeva da se sve transakcije, procjene i politike odmjeravaju u odnosu na usaglašenost sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Revizijski nalazi i zaključci o fer i istinitoj prezentaciji finansijskih izvještaja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske se oslanjaju na propisani okvir finansijskog izvještavanja za javni sektor u Republici Srpskoj.

Zbog činjenice da se u predmetnim finansijskim izvještajima ne prezentuje finansijski rezultat, ne izražavamo mišljenje o finansijskom rezultatu za 2020. godinu.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja, dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za naše revizijsko mišljenje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, odnosno propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u

obrazloženjima uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevaram ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 16.03.2021. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske za 2020. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske za 2020. godinu su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja direktor Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

Banja Luka, 16.03.2021. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić s.r.

III KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o izvršenju budžeta Republike Srpske za 2020. godinu;
- Odluka o usvajanju Rebalansa budžeta Republike Srpske za 2020. godinu;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju;
- Zakon o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske;
- Zakon o doprinosima; Pravilnik o uslovima, načinu obavještanja, obračunavanja i uplate doprinosa;
- Zakon o porezu na dohodak i Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dohodak;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u javnim službama Republike Srpske;
- Odluka o utvrđivanju cijene rada;
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske.

IV IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Fond), čiji je osnivač Vlada Republike Srpske, je institucija koja vrši javna ovlaštenja radi ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i obavlja poslove u skladu sa članom 98. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 134/11, 82/13, 96/13 i 103/15) - u daljem tekstu: Zakon o PIO. Na organizaciju i rad Fonda primjenjuje se zakon kojim se uređuje sistem javnih službi. Poslovne aktivnosti iz svog djelokruga Fond obavlja kroz filijale (Banja Luka, Bijeljina, Doboj, Prijedor, Istočno Sarajevo i Trebinje) i poslovnice u sastavu filijala. Sjedište Fonda je u Bijeljini.

Fond je osnivač Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske a. d. Banja Luka (u daljem tekstu: PREF) u koji prenosi imovinu stečenu po osnovu propisa o privatizaciji, kao i Društva za upravljanje Penzijskim rezervnim fondom Republike Srpske (u daljem tekstu: Društvo za upravljanje PREF-om).

Fond je uključen u Jedinствен račun trezora Republike Srpske (preko kojeg obavlja finansijske transakcije) i njegova glavna knjiga je u cjelosti u sastavu glavne knjige trezora Republike, što je definisano izmjenama Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske, Zakona o trezoru, Zakona o PIO i Zakona o doprinosima.

Članom 152. Zakona o PIO i članom 32. Statuta Fonda („Službeni glasnik Republike Srpske" broj 31/16 i 48/19) je definisano da se sredstva za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i sredstva za rad Fonda obezbjeđuju iz budžeta Republike Srpske u skladu sa propisima koji uređuju budžetski sistem i trezorsko poslovanje. Sredstva po osnovu doprinosa, dobiti PREF-a, izdavanja u zakup i prodaje imovine Fonda, usluga stručne službe, subvencija i donacija, naknade štete pričinjene Fondu, kao i ostala sredstva pripadaju budžetu Republike Srpske.

Predmet revizije su pojedinačni finansijski izvještaji Fonda, sačinjeni na osnovu evidentiranih transakcija u okviru glavne knjige trezora.

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2020. godine, Fond nije imao primjedbi.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske vršila je finansijsku reviziju Fonda za 2019. godinu. U revizijskom izvještaju za pomenutu godinu nije bilo preporuka.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Statutom Fonda je definisana organizacija, obim poslova, prava, obaveze, odgovornosti i nadležnosti, zastupanje i predstavljanje, kao i druga pitanja od značaja za rad Fonda.

Organi Fonda su upravni odbor (koji broji devet članova) kao organ upravljanja i direktor kao organ rukovođenja, koje imenuje i razrješava Vlada Republike Srpske na period od četiri godine.

Unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Fondu definisana je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kojim je sistematizovano 374 radnih mjesta za 567 izvršilaca. Na dan 31.12.2020. godine u Fondu je bilo zaposleno

ukupno 556 radnika, od toga 538 radnika na neodređeno vrijeme, 12 radnika na određeno vrijeme, 6 pripravnika i 6 volontera primljenih radi obavljanja pripravničkog staža.

U toku 2020. godine radni odnos na neodređeno vrijeme u Fondu zasnovalo je 25 radnika. Od navedenog broja radnika sa 19 je nakon provedene konkursne procedure zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme, dva zaposlena su se vratila na posao nakon isteka neplaćenog odsustva, tri nakon prestanka obavljanja funkcije na koju su imenovani, po osnovu koje im je odobreno mirovanje prava i obaveza, a sa jednim radnikom je zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme na osnovu rješenja o imenovanju.

Radni odnos na određeno vrijeme u toku 2020. godine zasnovalo je 46 izvršilaca, radi zamjene privremeno odsutnih radnika do njihovog povratka, a u vezi člana 39. stav 4. tačka 1. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/16 i 66/18) ili zbog objektivnih razloga koji su opravdani, povećanog obima posla, pozivajući se na član 39. stav 1. i 2. Zakona o radu. Sa navedenim izvršiocima Fond je u toku 2020. godine zaključio jedan ili više ugovora o radu na određeno vrijeme i do kraja 2020. godine istekom ugovora o radu za njih 60 je prestao radni odnos. Na dan 31.12.2020. godine 18 izvršilaca je bilo u radnom odnosu na određeno vrijeme. Radni odnos na neodređeno vrijeme u toku 2020. godine prestao je za 23 izvršioca (odlazak u penziju, mirovanje radnog odnosa i dr.).

Prema odredbama Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 91/16) imenovano je odgovorno lice za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrole, donesena je Procedura izrade izvještaja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole, sačinjeni su polugodišnji i godišnji izvještaji o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2020. godinu, planovi rada na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2021. godinu kojim su predstavljene dalje namjere na usklađivanju postojećeg sistema interne kontrole sa dokumentima preporučenim Priručnikom za uspostavljanje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole (identifikacioni list procesa, mapa procesa, sadržaj procedure i dijagram toka), izjave o dostignutom stepenu razvoja sistema internih finansijskih kontrola i planiranim mjerama za uspostavljanje nedostignutog nivoa razvoja u 2020. godini, knjiga poslovnih procesa, registar rizika i strategija upravljanja rizicima.

U 2020. godini su ostvareni primici od prodaje nekretnina (zgrade i zemljišta u iznosu od 2.627.700 KM) koje je Fond PIO dobio od Poštanske štedionice na ime namirenja dijela potraživanja, za šta je potpisan ugovor o prenosu prava svojine i posjeda 17.02.2020.godine. Pomenutim ugovorom definisano je da su ugovorne strane saglasne sa prenosom nekretnina čija je procijenjena fer tržišna vrijednost 3.112.000 KM (procjena sudskog vještaka građevinsko-arhitektonske struke od 09.08.2019.godine). Odlukom Upravnog odbora Fonda od 26.02.2020. godine, data je saglasnost direktoru da pokrene postupak prodaje pomenutih nekretnina. Prodaja nekretnina provedena je putem postupka javnog nadmetanja - licitacije, za čije potrebe je izvršena nova procjena fer tržišne vrijednosti zgrade i zemljišta u iznosu od 2.616.680 KM (procjenu izvršio Ekonomski institut a.d. Banja Luka, 05.03.2020.godine). Novom procjenom vrijednosti nekretnina, koja je predstavljala minimalnu početnu cijenu u postupku prodaje, vrijednost pomenutih nekretnina utvrđena je niže za 495.320 KM od procjene po osnovu koje je Fond namirio dio potraživanja od Poštanske štedionice.

Poslovnikom integrisanog sistema menadžmenta Fonda, kreirane su procedure i uputstva po svim pojedinačnim aktivnostima kojima su definisane kontrolne aktivnosti u sprovođenju i preduzimanju odgovarajućih radnji, a koje se odnose na upravljačke kontrolne postupke, planiranje i izvještavanje, upravljanje ljudskim resursima, administrativne kontrolne postupke, upravljanje imovinom, javne nabavke, finansijsko-računovodstvene kontrolne postupke, funkcionisanje informacionog sistema, fizičku

zaštitu objekata i opreme, zaštitu zdravlja zaposlenih i bezbjednost na radu, informisanje i komunikaciju i nadgledanje i preispitivanje sistema. Rukovodstvo vrši preispitivanje sistema, nakon čega se donose zaključci koji sadrže potrebne aktivnosti i mjere, opise planiranih poslova za unapređenje, određuju nosioci, resursi i rokovi za njihovo provođenje.

Popis imovine i obaveza Fonda sa stanjem na dan 31.12.2020. godine proveden je u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 45/16).

Jedinica za internu reviziju uspostavljena je kao poseban organizacioni i funkcionalno nezavisan dio Fonda u kome je sistematizovano ukupno pet mjesta od čega jedno radno mjesto – rukovodilac jedinice i četiri interna revizora. Sva navedena mjesta su popunjena. U toku 2020. godine planirane su i izvršene 32 interne revizije za koje su sačinjeni konačni izvještaji.

Revizijom nisu utvrđeni nedostaci sistema internih kontrola čime su stvorene pretpostavke za funkcionisanje istih na način da obezbijede istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa zakonima i drugim propisima.

4. Nabavke

Plan javnih nabavki Fonda za 2020. godinu usvojen je 25.12.2019. godine. Fond je izvršio jednu izmjenu i dopunu pomenutog plana.

Ukupna planirana vrijednost nabavki za 2020. godinu nakon izmjene i dopune iznosi 6.327.183 KM bez poreza na dodatu vrijednost (u nastavku PDV; svi iznosi u nastavku, a koji se odnose na javne nabavke su iskazani bez PDV-a).

Predviđeno je provođenje 113 postupka javnih nabavki i to putem 21 otvorenog postupka u vrijednosti od 1.840.640 KM, 8 konkurentskih postupaka u vrijednosti od 112.404 KM, 76 direktnih sporazuma u vrijednosti od 176.252 KM, dva pregovaračka postupka bez objave obavještenja o nabavci u vrijednosti od 352.178 KM, šest postupaka vezano za usluge iz Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 38/14) u vrijednosti od 85.822 KM i 18 postupaka koji su izuzeti od primjene odredaba Zakona u javnom nabavkama prema članu 10. stav (1) tačke (e) i (d) u vrijednosti od 3.759.887 KM.

Prema izvještaju o realizaciji plana nabavki Fond je u toku 2020. godine okončao proceduru za ukupno 168 postupaka javnih nabavki ukupne vrijednosti od 2.513.152 KM – bez PDV-a (u navedeni iznos nisu uključene nabavke koje su izuzete od odredbi Zakona u skladu sa članom 10.). Okončana su 24 otvorena postupka javne nabavke ukupne vrijednosti od 2.223.224 KM, pet po konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda ukupne vrijednosti 58.983 KM, jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja o nabavci ukupne vrijednosti 10.002 KM, četiri postupka javnih nabavki iz Aneksa II dio B Zakona ukupne vrijednosti 63.837 KM i 134 postupka putem direktnog sporazuma ukupne vrijednosti 157.161 KM.

Nabavke su se najvećim dijelom odnosile na usluge održavanja sistema za upravljanje elektronskim dokumentima, mikrofilmovanja i prevođenja dokumentacije, iznajmljivanja uređaja za štampu, usluge isplate penzija putem pošte, telekomunikacione usluge, nabavke i održavanje vozila i druge usluge.

Revizijskim ispitivanjem su obuhvaćeni provedeni postupci javnih nabavki u vrijednosti od 1.358.817 KM i to osam otvorenih postupaka u vrijednosti od 1.295.921 KM, jedan konkurentski postupak u vrijednosti od 9.602 KM, jedan postupak putem Aneksa II dio B

Zakona o javnim nabavkama u vrijednosti od 32.876 KM i četiri direktna sporazuma u vrijednosti od 23.886 KM.

Kod revizijom obuhvaćenih postupaka javnih nabavki nisu utvrđene neusklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

U skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 121/12, 52/14, 103/15 i 15/16), Fond je u predviđenom roku sačinio i dostavio Ministarstvu finansija Republike Srpske budžetske zahtjeve po instrukcijama 1. i 2. za period 2020 – 2022. godine sa obrazloženim planskim iznosima.

Zajedno sa budžetskim zahtjevom po instrukciji 2. u iznosu od 1.132.590.500 KM Fond je dostavio i Zahtjev za dodatnim budžetskim okvirom za 2020. godinu, kojim je zatraženo povećanje budžeta za iznos od 66.600.000 KM. Povećanje budžeta namijenjeno je za doznake po osnovu penzijskog osiguranja u iznosu od 45.562.300 KM i izdatke za otplatu neizmerenih obaveza iz ranijih godina u iznosu od 21.037.700 KM. Fond je Ministarstvu finansija dostavio i Dopunu budžetskog zahtjeva za period 2020 – 2022. godine u iznosu od po 136.000 KM za svaku godinu, koji se odnosi na sredstva potrebna za realizaciju Odluke o organizovanju Penzijskog plana Vlade Republike Srpske.

Na osnovu instrukcije Ministarstva finansija, a u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Srpske, Fond je izvršio procjenu sredstava neophodnih za isplatu bruto plata zaposlenima u 2020. godini, zbog planiranog povećanja platnih koeficijenata. Procijenjeni iznos sredstava potrebnih za bruto plate zaposlenih u Fondu u 2020. godini iznosio je 13.686.000 KM.

Odlukom o usvajanju budžeta Republike Srpske za 2020. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 112/19) Fondu su odobrena sredstva u iznosu od 1.163.818.700 KM. Odlukom o usvajanju Rebalansa budžeta Republike Srpske za 2020. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 61/20) Fondu su odobrena sredstva u iznosu od 1.173.365.200 KM. Odlukom o usvajanju drugog Rebalansa budžeta Republike Srpske za 2020. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 122/20) Fondu su odobrena sredstva u iznosu od 1.179.760.000 KM i to za rashode za lična primanja zaposlenih u iznosu od 13.937.600 KM, rashode po osnovu korišćenja roba i usluga u iznosu od 6.284.100 KM, doznake po osnovu penzijskog osiguranja u iznosu od 1.158.500.000 KM, rashode po sudskim rješenjima u iznosu od 400.000 KM, izdatke za nefinansijsku imovinu u iznosu od 260.000 KM i ostale izdatke u iznosu od 378.300 KM.

U skladu sa članom 8. Zakona o izvršenju budžeta Republike Srpske, Fond je nakon usvojenog drugog Rebalansa budžeta proveo ukupno pet realokacija u ukupnom iznosu od 558.600 KM. Dvije realokacije su odobrene na osnovu rješenja direktora Fonda u iznosu od 10.600 KM, dok su tri realokacije odobrene na osnovu rješenja Vlade Republike Srpske u iznosu od 548.000 KM. Vlada je odobrila realokaciju sredstava sa pozicije rashoda za bruto plate zaposlenih na poziciju rashoda za naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i drugih naknada plata u iznosu od 115.000 KM i poziciju ostalih izdataka iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 12.000 KM. Potreba za ovom realokacijom se pojavila usljed većeg broja bolovanja izazvanih pandemijom. Drugim rješenjem Vlade Republike Srpske izvršena je realokacija sa pozicije rashoda za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja na poziciju rashoda za otpremnine i jednokratne pomoći u iznosu od 500 KM i sa pozicije rashoda za stručne usluge na poziciju rashoda po sudskim rješenjima u iznosu od 10.500 KM. Trećim rješenjem o realokaciji Vlada Republike Srpske je izvršila realokaciju između budžetskih korisnika i tom prilikom

na druge budžetske korisnike realocirala iznos od 410.000 KM sa organizacionog koda Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Revizijom nisu utvrđene neusklađenosti u odnosu na regulativu koja definiše proces pripreme i donošenja budžeta.

6. Finansijski izvještaji

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Budžetski rashodi (osim obračunskih) i izdaci iskazani su u iznosu od 1.177.792.619 KM, što je u okviru Rebalansa budžeta i naknadno izvršenih realokacija.

6.1.1. Prihodi i primici

Prihodi (osim prihoda obračunskog karaktera) i primici su iskazani u iznosu od 10.321.279 KM.

6.1.1.1. Prihodi

Prihodi Fonda su iskazani u iznosu od 12.856.698 KM. Odnose se na neporeske prihode, prihode obračunskog karaktera i transfere unutar iste jedinice vlasti.

Neporeski prihodi su iskazani u iznosu od 1.287.151 KM i najvećim dijelom se odnose na ostale neporeske prihode.

Ostali neporeski prihodi su iskazani u iznosu od 1.252.998 KM i najvećim dijelom se odnose na prihode po osnovu vraćenih penzija (od Pošta Srpske a.d. Banja Luka i poslovnih banaka) koje nisu doznačene korisnicima i neće biti ponovo uključene u isplatu u iznosu od 567.074 KM, refundacija naknada pripravnika u iznosu od 163.168 KM, odštetnih zahtjeva naplaćenih od inostranih nosioca osiguranja u iznosu od 70.890 KM, izdavanja različitih uvjerenja u iznosu od 100.230 KM, prihode po osnovu kamata po sudskim rješenjima u iznosu od 101.495 KM, regresnih postupaka u iznosu od 75.409 KM i ostalih prihoda u iznosu od 174.732 KM.

Prihodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu od 6.010.645 KM i najvećim dijelom se odnose na prihode po osnovu ukidanja rezervisanja u iznosu od 51.371 KM, od usklađivanja vrijednosti imovine u iznosu od 9.899 KM, dobitke od prodaje imovine u iznosu od 17.042 KM i ostale prihode obračunskog karaktera u iznosu od 5.932.066 KM.

Ostali prihodi obračunskog karaktera najvećim dijelom se odnose na prihode po osnovu uknjižavanja potraživanja od Poštanske štedionice u iznosu od 5.662.917 KM, prihode po osnovu presuda po sudskim rješenjima u iznosu od 149.771 KM, prihode po osnovu otpisa obaveza za penzije u iznosu od 27.349 KM, te prihode po osnovu naplate spornih potraživanja iz regresnih postupaka u iznosu od 86.697 KM.

Transferi unutar iste jedinice vlasti su iskazani u iznosu od 5.558.902 KM, a odnose se na transfere po osnovu odluka Vlade Republike Srpske na ime Programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji su procesom privatizacije, stečaja i likvidacije preduzeća ostali bez zaposlenja ili su ispunili uslov za starosnu penziju.

U cilju rješavanja socijalnih problema uzrokovanih privatizacijom preduzeća, Narodna skupština Republike Srpske je donijela Osnove programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji će procesom privatizacije, stečaja i likvidacije preduzeća ostati bez zaposlenja („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/03), Odluku o kriterijima i dodatnim procedurama za odlučivanje po zahtjevima za socijalno zbrinjavanje radnika („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 60/04 i 16/06) i Odluku o produženju primjene Osnova programa („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 38/06). Vlada Republike Srpske je u

cilju rješavanja socijalnih problema donijela tri odluke o odobravanju sredstava za socijalno zbrinjavanje radnika u ukupnom iznosu od 5.558.902 KM.

6.1.1.2. Primici

Primici su iskazani u iznosu od 3.475.226 KM, a odnose se na primitke za nefinansijsku imovinu, primitke od finansijske imovine i ostale primitke.

Primici za nefinansijsku imovinu iskazani su u iznosu od 2.644.742 KM, a čine ih primici za zgrade i objekte u iznosu od 1.497.300 KM, primici za postrojenja i opremu u iznosu od 17.042 i primici za zemljište u iznosu od 1.130.400 KM.

Ovi primici su ostvareni prodajom nekretnina (zgrade i zemljišta u iznosu od 2.627.700 KM) koje je Fond PIO dobio od Poštanske štedionice na ime namirenja dijela potraživanja, za šta je potpisan ugovor o prenosu prava svojine i posjeda 17.02.2020.godine (što je objašnjeno u tački 3).

Primici za postrojenja i opremu su ostvareni prodajom tri automobila.

Primici od finansijske imovine iskazani su u iznosu od 626.722 KM, a čine ih primici od naplate zajmova datih zaposlenim radnicima (zajmovi dati u periodu do 2001. godine) u iznosu od 47.566 KM i primici po osnovu regresnih postupaka (preplata penzija u ranijim godinama) u iznosu od 579.156 KM.

Ostali primici su iskazani u iznosu od 203.762 KM, a odnose se na ostale primitke u iznosu od 11.970 KM i ostale primitke iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 191.792 KM.

Ostali primici, iskazani u iznosu od 11.970 KM odnose se na primitke po osnovu poreza na dodatu vrijednost u iznosu od 2.103 KM, primitke od jedinica lokalne samouprave po osnovu zapisnika o poravnanju u iznosu od 8.267 KM i primitke po osnovu ljekarskog vještačenja u iznosu od 1.600 KM.

Ostali primici iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti su iskazani u iznosu od 191.792 KM, a odnose se na primitke po osnovu refundacija plata za vrijeme porodijskog odsustva zaposlenih koji se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Rashodi (osim rashoda obračunskog karaktera) i izdaci su iskazani u ukupnom iznosu od 1.177.792.619 KM.

6.1.2.1. Rashodi

Rashodi su iskazani u iznosu od 1.178.831.418 KM. Odnose se na tekuće rashode u iznosu od 1.177.250.416 KM, rashode obračunskog karaktera u iznosu od 1.576.002 KM i transfere unutar iste jedinice vlasti u iznosu od 5.000 KM.

Tekući rashodi se odnose na rashode za lična primanja zaposlenih, rashode po osnovu korišćenja roba i usluga, doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja i rashode po sudskim rješenjima.

Rashodi za lična primanja zaposlenih su iskazani u iznosu od 13.794.543 KM, a čine ih rashodi za bruto plate zaposlenih u iznosu od 12.754.468 KM, rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada u iznosu od 351.232 KM, rashodi za naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata u iznosu od 516.202 KM i rashodi za otpremnine i jednokratne pomoći u bruto iznosu od 172.641 KM.

Rashode za bruto plate zaposlenih najvećim dijelom čine rashodi za osnovnu platu, rashodi za uvećanje osnovne plate i rashodi za porez i zbirne doprinose na platu.

Rashode za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada najvećim dijelom čine rashodi za naknade za prevoz na posao i sa posla, jubilarne nagrade, dnevnice za službena putovanja i porez, rashode za penzijski doprinos za dobrovoljno penzijsko osiguranje na teret poslodavca i zbirni doprinosi na naknade.

Rashode za naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata najvećim dijelom čine rashodi za naknadu plata za vrijeme bolovanja i porodiljskog odsustva koji se ne refundiraju, porezi na naknade koji se ne refundiraju i zbirni doprinosi koji se ne refundiraju.

Rashode za otpremnine i jednokratne pomoći (bruto) najvećim dijelom čine rashodi za otpremnine, novčane pomoći prilikom rođenja djeteta, u slučaju smrti člana uže porodice, te u slučaju teže bolesti ili invalidnosti.

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga su iskazani u iznosu od 5.950.776 KM, a odnose se na rashode po osnovu zakupa, energije, komunalnih i komunikacionih usluga, režijskog materijala, tekućeg održavanja, putovanja i smještaja, stručnih usluga i na ostale neklasifikovane rashode.

Rashodi po osnovu zakupa iskazani su u iznosu od 36.405 KM, a odnose na zakup poslovnih prostora za rad poslovnica u Mrkonjić Gradu, Ugljeviku, Derventi, Stanarima, Kostajnici i Novom Goraždu, kao i za smještaj arhive u Banja Luci.

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga iskazani su u iznosu od 1.276.224 KM. Odnose se na rashode po osnovu poštanskih usluga (520.044 KM), električne energije (204.144 KM), centralnog grijanja (183.372 KM), korišćenja fiksnih i mobilnih telefona i interneta (180.619 KM), komunalnih usluga (136.898 KM), obezbjeđenja imovine (49.176 KM) i ostale rashode u iznosu od 1.971 KM.

Rashodi za režijski materijal iskazani su u iznosu od 151.928 KM. Odnose se na rashode za kancelarijski materijal (94.032 KM), materijal za održavanje čistoće (51.191 KM) i ostali materijal u iznosu od 6.705 KM.

Rashodi za tekuće održavanje iskazani su u iznosu od 115.030 KM a odnose se na rashode za tekuće održavanje opreme (65.530 KM), prevoznih sredstava (26.711 KM), zgrada (21.465 KM) i ostale rashode u iznosu od 1.324 KM.

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja iskazani su u iznosu od 68.819 KM. Odnose se na rashode po osnovu utroška goriva (40.428 KM), smještaja na službenim putovanjima u zemlji (24.531 KM) i ostale rashode u iznosu od 3.860 KM.

Rashodi za stručne usluge iskazani su u iznosu od 4.153.548 KM. Odnose se na rashode za usluge isplata-pošte (2.965.973 KM), održavanja računarskih programa (493.382 KM), održavanja licenci (176.621 KM), štampanja (138.347 KM), mikrofilmovanje, ocjene medicinske dokumentacije, pristupa informacijama o doprinosima i ostale stručne usluge (227.474 KM), prevođenje (32.414 KM) i ostale usluge u iznosu od 119.337 KM.

Ostali neklasifikovani rashodi iskazani su u iznosu od 148.822 KM. Čine ih rashodi za bruto naknade članovima upravnog odbora (73.413 KM), doprinose za profesionalnu rehabilitaciju invalida (27.275 KM), reprezentaciju (10.668 KM) i ostali rashodi u iznosu 37.466 KM.

Doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja su iskazane u iznosu od 1.157.094.950 KM, a odnose se na doznake za neto penzije u iznosu od 1.136.922.009 KM, doznake u iznosu od 8.747.985 KM (troškovi pogreba 5.400.750 KM, doznake po osnovu prava ostvarenih u ranijim godinama - naknade penzionerima učesnicima Narodnooslobodilačkog rata 2.897.138 KM, naknade za tjelesna oštećenja i naknade za tuđu pomoć i njegu 450.097 KM) i doznake Fondu zdravstvenog osiguranja Republike Srpske po osnovu zdravstvenog osiguranja

penzionera u iznosu od 11.424.956 KM. U toku 2020. godine izvršeno je redovno usklađivanje opšteg boda i procenta za usklađivanje penzija u vrijednosti od 3,11% počevši od 01.01.2020. godine i utvrđen je koeficijent za valorizaciju plata u 2020. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 6/20). Rashodi na ime distribucije penzija su navedeni na ranije pomenutoj poziciji rashoda (rashodi za stručne usluge). Pitanja primjene propisa u samom radu prilikom donošenja privremenih i konačnih rješenja za ostvarivanje prava na penziju nisu bila predmet ove revizije. Prema podacima o isplati penzija i drugih primanja na 31.12.2020. godine, u Fondu je evidentirano 270.781 korisnika prava na penziju i 223 korisnika prava na naknade za tuđu pomoć i njegu i tjelesno oštećenje koji to pravo koriste kao jedino pravo. U matičnoj evidenciji osiguranika na dan 31.12.2020. godine registrovana su 315.498 osiguranika. Prosječna samostalna penzija u izvještajnom periodu iznosila je 393,56 KM, a prosječna penzija, uzimajući u obzir i srazmjerne penzije 348,08 KM. U izvještajnom periodu ostvareno je ukupno 15.894 prava na penziju, od čega 11.059 starosnih, 3.576 porodičnih i 1.259 invalidskih. Sredstva po osnovu doprinosa i sredstva iz dobiti PREF-a, pripadaju budžetu Republike i evidentiraju se u glavnoj knjizi trezora Republike na organizacionom kodu Ministarstva finansija Republike Srpske.

Rashodi po sudskim rješenjima iskazani su iznosu od 410.147 KM i najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu isplate glavnice duga i ostale rashode po sudskim rješenjima.

Rashodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu od 1.576.002 KM i najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu amortizacije u iznosu od 733.011 KM, rezervisanja u iznosu od 58.534 KM, usklađivanja vrijednosti imovine u iznosu od 686.968 KM (najvećim dijelom (484.300 KM) se odnose na rashode po osnovu usklađivanja vrijednosti nekretnina dobijenih na ime namirenja dijela potraživanja od Poštanske štedionice, a koji su nastali kao razlika između procijenjene vrijednosti po kojoj su nekretnine uknjižene na Fond i procjene vrijednosti tih nekretnina izvršene za potrebe njihove prodaje od strane Fonda (što je objašnjeno u tački 3) i po osnovu korekcije potraživanja od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske i jedinica lokalne samouprave u iznosu od 75.164 KM.

6.1.2.2. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 537.203 KM, što je u okviru Rebalansa budžeta i naknadnih realokacija. Odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu i ostale izdatke.

Izdaci za nefinansijsku imovinu su iskazani u iznosu od 157.190 KM, a najvećim dijelom se odnose na izdatke za nabavku računarske opreme, izdatke za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju kancelarijskih objekata i prostora i na rezervisana sredstva za nabavku računarskih programa.

Ostali izdaci su iskazani u iznosu od 380.013 KM, a najvećim dijelom se odnose na izdatke po osnovu depozita i kaucija u iznosu od 56.405 KM te izdatke iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 311.146 KM

Ostali izdaci iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u potpunosti se odnose na izdatke koji se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja po osnovu naknade plata za vrijeme porodiljskog odsustva i bolovanja.

6.2. Imovina, obaveze i izvori

6.2.1. Imovina

6.2.1.1. Nefinansijska imovina

Nefinansijska imovina Fonda je iskazana u iznosu od 29.634.457 KM bruto vrijednosti, 11.140.862 KM ispravke vrijednosti i 18.493.595 KM neto vrijednosti. U cjelosti se odnosi na nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima, a čini je proizvedena stalna imovina, dragocjenosti i neproizvedena stalna imovina.

Proizvedena stalna imovina se odnosi na zgrade i objekte, opremu, investicionu imovinu i nematerijalnu proizvedenu imovinu.

Zgrade i objekti su iskazani u iznosu od 22.090.982 KM bruto vrijednosti, 6.188.252 KM ispravke vrijednosti i 15.902.730 KM neto vrijednosti. Odnose se na ukupno 115 različitih objekata u kojima su smješteni centralna služba, filijale i poslovnice Fonda, kao i ostali objekti. U toku 2020. godine izvršeno je novih ulaganja u objekte po osnovu rekonstrukcije i dogradnje u vrijednosti od 83.479 KM, a najvećim dijelom na osnovu ugovora koji su zaključeni u 2019. godini. Za pomenuta ulaganja sredstva su najvećim dijelom rezervisana u budžetu za 2019. godinu.

Oprema je iskazana u iznosu od 4.165.529 KM bruto vrijednosti, 3.379.597 KM ispravke vrijednosti i 785.932 KM neto vrijednosti. Najvećim dijelom se odnose na motorna vozila, kancelarijski namještaj i računarsku opremu. U toku 2020. godine bilo je novih nabavki opreme u vrijednosti od 268.733 KM (vozila 120.225 KM, računarska i telefonska oprema 134.318 KM i ostala oprema 14.190 KM), dok neto vrijednost otpisa opreme na osnovu stanja utvrđenog redovnim godišnjim popisom iznosi 2.188 KM.

Investiciona imovina je iskazana u iznosu od 314.101 KM bruto vrijednosti, 113.386 KM ispravke vrijednosti i 200.715 KM neto vrijednosti. Odnosi se na vrijednost poslovnih objekata izdatih u zakup.

Nematerijalna proizvedena imovina je iskazana u iznosu od 2.443.733 KM nabavne vrijednosti, 1.459.627 KM ispravke vrijednosti i 984.106 KM neto vrijednosti i u cijelosti se odnosi na vrijednost računarskih programa. U toku 2020. godine bilo je novih nabavki računarskih programa u vrijednosti od 135.955 KM.

Dragocjenosti su iskazane u iznosu od 8.931 KM bruto i neto vrijednosti i u potpunosti se odnose na umjetnička djela.

Neproizvedena stalna imovina je iskazana u bruto i neto iznosu od 611.181 KM i u potpunosti se odnosi na vrijednost zemljišta na različitim lokacijama u zemlji.

6.2.1.2. Finansijska imovina i razgraničenja

Finansijska imovina i razgraničenja su iskazana u iznosu od 293.786.443 KM bruto vrijednosti, 6.539.859 KM ispravke vrijednosti i 287.246.584 KM neto vrijednosti. Odnosi se na dugoročnu finansijsku imovinu i na kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja.

Dugoročna finansijska imovina je iskazana u iznosu od 283.225.433 KM bruto vrijednosti, 1.987.891 KM ispravke vrijednosti i 281.237.542 KM neto vrijednosti, a čine je dugoročni plasmani (neto vrijednosti 279.852.479 KM) i dugoročna potraživanja (neto vrijednosti 1.385.063 KM). Dugoročne plasmane čine akcije i učešća u kapitalu i dugoročni zajmovi, dok dugoročna potraživanja čine ostala dugoročna potraživanja.

Akcije i učešća u kapitalu su iskazani u iznosu od 279.810.283 KM neto vrijednosti, a odnose se na akcije i udjele koje je Fond stekao na ime učešća u osnivačkom kapitalu akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću, kao i konverzije poreskog

duga u akcije po osnovu odluka Vlade Republike Srpske. Akcije su registrovane u Centralnom registru hartija od vrijednosti a. d. Banja Luka. Procjenu fer vrijednosti akcija i učešća u kapitalu za akcije i učešća stečena konverzijom poreskog duga vrši Društvo za upravljanje PREF-om. Procjena fer vrijednosti se vrši na dan bilansiranja i na dan prenosa finansijske imovine na PREF.

Vrijednost akcija i učešća u kapitalu koje je Fond stekao po osnovu učešća u osnivačkom kapitalu i koje su iskazane u iznosu od 279.370.410 KM (PREF 278.608.987 KM, Poštanska štedionica Republike Srpske a.d. Banja Luka 661.423 KM i Društvo za upravljanje PREF-om a.d. Banja Luka 100.000 KM) nije mijenjana u 2020. godini. Pored navedenog vrijednost akcija i učešća u kapitalu Fonda čine i akcije PD „Semberija“ a.d. Bijeljina, „DIV“ a.d. Vlasenica u stečaju, kao i učešće u kapitalu „Zrak – DKS“ d.o.o. Teslić. Procjenu fer vrijednosti akcija navedenih društava na dan 31.12.2020. godine izvršilo je Društvo za upravljanje PREF-om a.d. Banja Luka. Time je fer vrijednost akcija PD „Semberija“ a.d. Bijeljina utvrđena u iznosu od 212.035 KM, za „DIV“ a.d. Vlasenica u stečaju utvrđeno je da ne postoji realna vrijednost, dok je fer vrijednost učešće u kapitalu „Zrak – DKS“ d.o.o. Teslić utvrđena u iznosu od 227.837 KM.

Dugoročni zajmovi su iskazni u iznosu od 42.196 KM, a odnose se na stambene kredite date radnicima i penzionerima u periodu do 2001. godine na rok otplate do 20 godina i kamatnu stopu od 1%. U toku 2020. godine naplaćeno je ovih kredita u iznosu od 47.566 KM i po tom osnovu su iskazani primici od naplate stambenih zajmova datih radnicima. Na poziciji dugoročnih zajmova datih radnicima i penzionerima koji dospijevaju na naplatu do godinu iskazan je iznos od 37.503 KM.

Ostala dugoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 2.139.595 KM bruto vrijednosti, 754.532 KM ispravke vrijednosti i 1.385.063 KM neto vrijednosti, a odnose se na potraživanja po osnovu regresnih postupaka (preplate penzija), odnosno na više isplaćeni iznos penzija koje je Fond isplatio licima na koju ili nisu imali pravo po Zakonu o PIO ili je iznos koji im pripada trebao biti manji.

Članom 161. Zakona o PIO je propisano da lice kome je na teret Fonda izvršena isplata, na koju po navedenom zakonu nije imalo pravo, obavezno je da Fondu vrati tako primljeni iznos, a članom 162. stav (1) i (2) istog zakona je propisano da se za navedeno donosi rješenje o utvrđivanju preplaćenog iznosa. Kada se utvrdi postojanje preplate, Fond donosi rješenje u kojem utvrđuje preplaćeni iznos, uslove vraćanja, rok otplate, te donosi otplatni plan (ukoliko se odobri plaćanje na rate). U skladu sa donesenim rješenjima potraživanja su evidentirana i klasifikovana na aktivne korisnike (koji primaju penziju od Fonda) i pasivne korisnike (koji ne primaju penziju od Fonda), a po roku dospijeca na dugoročna i kratkoročna potraživanja.

Razlozi zbog kojih je na protivpravan način ostvareno pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja su bili najčešće zbog neprijavlivanja promjena koje utiču na korišćenje prava na penziju (prestanak redovnog školovanja, smrt korisnika, prestanak prava na porodičnu penziju, ostvareno pravo kod drugog nosioca osiguranja, ostvareno pravo na penziju po drugom osnovu i slično); zamijenjenog privremenog rješenja, izvršenog novog preračuna penzije i utvrđenog manjeg iznosa od onog koji je isplaćivan; isplaćene penzije po dva osnova; preplaćene srazmjerne i djeljive penzije i slično.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana su u iznosu od 10.561.010 KM bruto vrijednosti, 4.551.968 KM ispravke vrijednosti i 6.009.042 KM neto vrijednosti, a čine je kratkoročni plasmani neto vrijednosti 37.503 KM, kratkoročna potraživanja neto vrijednosti 3.294.188 KM, kratkoročna razgraničenja neto vrijednosti 46.500 i kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti neto vrijednosti 2.630.851 KM.

Kratkoročni plasmani se odnose na dugoročne zajmove koji dospijevaju na naplatu do godinu dana.

Kratkoročna potraživanja najvećim dijelom čine potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga u neto iznosu od 28.669 KM, potraživanja za kamate, dividende i druge finansijske prihode u iznosu od 40.156 KM i ostala kratkoročna potraživanja u neto iznosu od 3.224.873 KM.

Ostala kratkoročna potraživanja najvećim dijelom predstavljaju kratkoročna potraživanja za naknadu štete u zemlji u iznosu od 2.862.242 KM i ostala kratkoročna potraživanja u zemlji u iznosu od 527.643 KM.

Kratkoročna potraživanja za naknadu štete u zemlji predstavljaju preostali dio potraživanja od Poštanske štedionice prema Ugovoru o prenosu prava svojine i posjeda, kojim je Poštanska štedionica prihvatila svoju obavezu prema Fondu PIO u ukupnom iznosu od 5.662.915 KM, a na osnovu presude Vrhovnog suda Republike Srpske. Na ime djelimičnog izmirenja obaveze Poštanska štedionica je Fondu ustupila nekretnine (zemljište i zgradu), a preostali dio je evidentiran kao kratkoročno potraživanje.

Ostala kratkoročna potraživanja u zemlji se najvećim dijelom odnose na potraživanja po osnovu uplate iznosa od 119.249 KM na depozitni račun Osnovnog suda Gradiška na ime otkupa potraživanja bivših radnika „Ratarstvo“ a.d. Nova Topola u stečaju u cilju okončanja stečajnog postupka i to za one radnike koji nisu dobrovoljno prihvatili uslove otkupa iz 2018. godine. Preostali iznos ostalih kratkoročnih potraživanja se najvećim dijelom odnosi na odštetne zahtjeve po sporazumima sa inostranim nosiocima penzijskog osiguranja.

Otkupom potraživanja bivših radnika „Ratarstvo“ a.d. Nova Topola u stečaju u cilju okončanja stečajnog postupka Fond je postao povjerilac u stečajnom postupku nad pomenutim privrednim društvom. Od ukupnog broja radnika koja su imala potraživanja od „Ratarstvo“ a.d. Nova Topola u stečaju u toku 2018. godine 214 radnika je prihvatilo ugovor sa Fondom o ustupanju potraživanja, dok 19 lica to nisu prihvatili.

Regresna potraživanja na poziciji kratkoročnih potraživanja predstavljaju onaj dio potraživanja po regresnim postupcima (neosnovane preplate penzija) koji su dužnici (lica kojima je penzija preplaćena) bili obavezni da plate, a to do kraja 2020. godine nisu učinili (potraživanja koja su dospjela na naplatu) ili će u toku 2021. godine u skladu sa planom otplate (u onim slučajevima u kojima je takav način otplate ugovoren) dospjeti na naplatu.

Sporna potraživanja su iskazana u iznosu od 3.980.925 KM. Najvećim dijelom su nastala po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja po regresnim postupcima u iznosu od 1.879.735 KM (potraživanja koja su dospjela na naplatu, a u roku od godinu dana nisu naplaćena), odštetnim zahtjevima po sporazumima sa inostranim nosiocima penzijskog osiguranja u iznosu od 97.497 KM i ostalih spornih potraživanja u iznosu od 2.003.693 KM. Ostala sporna potraživanja se najvećim dijelom odnose na potraživanja u stečajnom postupku nad „Ratarstvo“ a.d. Nova Topola u stečaju u iznosu od 1.417.792 KM, „Bobar bankom“ a.d. Bijeljina u stečaju u iznosu od 320.790 KM i GP „Rad“ a.d. Bijeljina u stečaju u iznosu od 259.070 KM. Vlada Republike Srpske je dala saglasnost na konačan otpis nenaplativih potraživanja iz regresnih postupka u iznosu od 8.641 KM („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 28/20).

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti je iskazana u iznosu od 3.158.251 KM bruto vrijednosti, 527.400 KM ispravke vrijednosti i 2.630.851 KM neto vrijednosti. Čine ih kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti i kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti odnose se na potraživanja iz ranijeg perioda od jedinica lokalne samouprave i fondova obaveznog socijalnog osiguranja po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske po osnovu pogrešnih uplata u iznosu od 127.499 KM koje je u potpunosti ispravljeno, kao i potraživanja po osnovu refundacija za naknade plata po osnovu bolovanja i porodijskog odsustva zaposlenih u Fondu. Od ukupnog iznosa potraživanja po osnovu refundacija za naknade plata zaposlenih u iznosu od 509.255 KM izvršena je korekcija potraživanja koja nisu naplaćena u roku od godinu dana. Vrijednost ispravke ovih potraživanja iznosi 399.901 KM i u potpunosti se odnosi na potraživanja od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti su iskazana u iznosu od 2.495.253 KM i u potpunosti se odnose na potraživanja na ime programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji su procesom privatizacije, stečaja i likvidacije preduzeća ostali bez zaposlenja ili su ispunili uslov za starosnu penziju. Fond je u svojim finansijskim izvještajima za 2020. godinu priznao pomenuto potraživanje na osnovu odluka Vlade Republike Srpske o odobravanju sredstava za socijalno zbrinjavanje radnika.

6.2.2. Obaveze

Ukupne obaveze i razgraničenja Fonda iskazane su u iznosu od 120.595.132 KM i odnose se na dugoročna rezervisanja i razgraničenja u iznosu od 7.670 KM i na kratkoročne obaveze i razgraničenja u iznosu od 120.587.462 KM.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja se odnose na obaveze za lična primanja zaposlenih, obaveze iz poslovanja, obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite i kratkoročna rezervisanja i razgraničenja.

Obaveze za lična primanja zaposlenih su iskazane u iznosu od 1.188.402 KM. Odnose se na obaveze za bruto plate zaposlenih i bruto naknade plata za decembar 2020. godine u iznosu od 1.137.272 KM i za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada, otpremnina i jednokratnih pomoći u iznosu od 51.130 KM. Do isteka roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja ove obaveze su u potpunosti izmirene.

Obaveze iz poslovanja su iskazane u ukupnom iznosu od 2.210.286 KM. Odnose se na obaveze iz poslovanja u zemlji u iznosu od 2.200.740 KM i obaveze iz poslovanja u inostranstvu u iznosu od 9.546 KM. Najznačajnije obaveze se odnose na obaveze za nabavku roba i usluga u zemlji u iznosu od 869.741 KM, obaveze po sudskim rješenjima u zemlji u iznosu od 50.959 KM i ostale obaveze u zemlji u iznosu od 1.236.989 KM. Ostale obaveze u zemlji se odnose na doprinose za zdravstveno osiguranje penzionera u Republici Srpskoj, Brčko Distriktu, Federaciji BiH i u inostranstvu, te obustave na penzije pojedinih penzionera po osnovu sudskih rješenja. Do isteka roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja ove obaveze su ostale neizmirene u iznosu od 281.702 KM.

Obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite su iskazane u iznosu od 115.393.921 KM. Odnose se na obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja, a čine ih obaveze za neto penzije za decembar 2020. godine u iznosu od 92.396.816 KM, obaveze po osnovu vraćenih neisplaćenih penzija u tekućoj godini u iznosu od 393.707 KM, obaveze po osnovu vraćenih neisplaćenih penzija iz ranijih godina u iznosu od 365.104 KM, obaveze po osnovu obustava na penzije u iznosu od 3.096.893 KM, obaveze po osnovu članarina udruženjima penzionera u iznosu od 462.410 KM i obaveze po osnovu odštetnih zahtjeva u iznosu od 18.678.991 KM. Obaveze po odštetnim zahtjevima odnose se na obračunate penzije inostranim nosiocima osiguranja u skladu sa međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju. Do isteka roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih

izvještaja ove obaveze su ostale neizmirene u iznosu od 18.482.514 KM (najvećim dijelom se odnose na odštetne zahtjeve).

Kratkoročna rezervisanja i razgraničenja su iskazana u iznosu od 1.794.853 KM. Odnose se na rezervisanja za nepovoljne ishode sudskih postupaka. U toku 2020. godine Fond je izvršio ukidanje rezervisanja po navedenom osnovu u ukupnom iznosu od 51.371 KM na osnovu analize i ažuriranja podataka o sudskim sporovima započetim u ranijim godinama. Takođe, u toku 2020. godine izvršena su dodatna rezervisanja u iznosu od 58.534 KM na ime promjena u sudskim postupcima po predmetima koji su započeti u ranijem periodu.

6.2.3. Izvori i promjene na neto imovini

Rezerve Fonda su iskazane u iznosu od 53.658 KM, a odnose se na rezerve po osnovu procijenjene vrijednosti akcija u PD „Semberija“ a.d. Bijeljina (tačka 6.2.1.2. izvještaja).

6.3. Vanbilansna evidencija

Vrijednost vanbilansne aktive i vanbilansne pasive Fonda iskazana je u iznosu od 6.548.544 KM, a odnosi se na primljene mjenice za obezbjeđenje od rizika realizacije ugovorenih usluga na ime isplate penzija putem tekućih računa i doznaka poštama, kao i mjenice primljene od dobavljača kao garancija za dobro izvršenje posla (vrijednost primljenih mjenica iznosi 5.713.542 KM); neotkupljene stanove nabavljene u periodu do 2001. godine koji su u proceduri otkupa (procijenjena vrijednost stanova iznosi 732.477 KM) i multifunkcionalne kopir-printer aparate uzete u zakup i licence za pristup trezorskom sistemu poslovanja (u vrijednosti od 102.525 KM).

6.4. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Na dan 31.12.2020. godine protiv Fonda su vođena ukupno 92 sudska postupka procijenjene vrijednosti 1.091.174 KM, od čega 35 sporova procijenjene vrijednosti 116.707 KM na osnovu tužbi penzionera.

Najznačajniji spor u kome je Fond tužena strana je tužba Udruženja malih akcionara „Trebinje prevoz“ a. d. Trebinje na ime naknade materijalne štete zbog umanjena vrijednosti imovine preduzeća procijenjene vrijednosti 500.000 KM. Postupak je u prekidu, a procjena ishoda ovog postupka je odbijanje tužbenog zahtjeva.

Fond se pojavljuje kao tražilac izvršenja u 67 postupaka i tužilac u 56 predmeta (sporovi za naknadu štete, privredni sporovi i ostali sporovi) od kojih se najveći po iznosu odnosi na tužbe podnesene protiv:

- BiH, Federacije BiH, Federalnog Zavoda PIO/MIO radi naknade štete u iznosu od 545.000.000 KM (bez troškova sudskog postupka i zateznih kamata). Postupak je u prekidu od 2013. godine, a procjena ishoda spora je odbacivanje tužbe,
- GP „Rad“ a. d. Bijeljina, iznos po tužbi 166.539 KM, radi spora oko dva putnička lifta, zanatskih radova i prodaje stanova. Nad pomenutim preduzećem je pokrenut stečajni postupak, a Fond je podnio prijavu potraživanja u stečajnom postupku. Postupak je u prekidu, a procjena ishoda spora je djelimično usvajanje tužbenog zahtjeva i
- Željeznice Republike Srpske, a.d. Doboj, iznos po tužbi 185.169 KM, radi naknade štete nastale u vezi sa ostvarivanjem prava na invalidsku penziju radnika. Nad pomenutim preduzećem otvoren je postupak restrukturiranja, a Fond je podnio prijavu potraživanja koja je priznata i uvrštena u Plan finansijskog i operativnog restrukturiranja. Procjena ishoda ovog postupka je usvajanje tužbenog zahtjeva.

6.5. **Obrazloženja uz finansijske izvještaje**

Uz finansijske izvještaje za 2020. godinu sačinjena su i pisana Obrazloženja za period 01.01-31.12.2020. godinu, koja pružaju neophodne opšte podatke o Fondu, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi, primijenjenim računovodstvenim politikama, kao i dodatna pojašnjenja pojedinih pozicija u finansijskim izvještajima, u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i drugih relevantnih međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor.

Revizijski tim

Dr Bojan Ćurić, s.r.

Danka Panić Ašanin, s.r.